

Оценка на ефикасността на публичните разходи в България в периода 2011-2015 г.

Докладът е изготвен с финансовата подкрепа на Фондация за свободата „Фридрих Науман“

Институт за пазарна икономика

юли, 2017 г.

Съдържание

Увод.....	4
1. Методология	4
2. Ефикасност на публичните разходи в България 2011-2015 г.....	5
2.1. Изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности	6
2.2. Полиция.....	8
2.3. Съдебна система.....	10
2.4. Здравеопазване	11
2.5. Социални разходи и пенсии	12
Заключения	14
Приложение 1: Методологически бележки.....	16

Съкращения

ЕК – Европейска комисия

ЕС – Европейски съюз

МВР – Министерство на вътрешните работи

ОИСР – Общност за икономическо сътрудничество и развитие

Увод

Всяка година обществото става свидетел на дебати между политически партии, работодатели, синдикати, експерти и др. за държавния бюджет. Традиционно обсъждането е фокусирано около това какъв е неговият размер в абсолютна и в относителна стойност, какви са разходите за определени функции и как се сравняват с други страни. Така например следящите темата знаят, че консолидираният размер на публичните разходи през 2017 г. се очаква да е около 36 млрд. лв. в сравнение с около 32,5 млрд. лв. през 2016 г. Това, което по традиция липсва в дебатите по бюджета, е какъв е ефектът от публичните разходи за обществото и по какъв начин увеличението или намалението на отделните разходни пера се отразява върху качеството на предоставяните услуги.

Настоящият анализ предлага методология за оценка на ефикасността на някои публични разходи в разбивката им по функции според класификацията на функциите на държавно управление (COFOG¹). Целта на настоящия анализ е да се изследва динамиката на публичните разходи в периода 2012-2015 г. и да се направи оценка на ефекта от промяната им. Изследването търси отговор на въпроса дали изменението на публичните разходи влияе върху качеството на публичните услуги и ако да, по какъв начин.

Тъй като е трудно да се направи обективна оценка на качеството на публичните услуги, предвид техния сложен характер, за целта на анализа са използвани индикатори от международни изследвания и статистически данни от Евростат. Едното от изследванията е Доклад за глобалната конкурентоспособност, изготвян от Международния икономически форум. Изследването е с над 12-годишна история и включва над 110 индикатора, базирани както на статистически, така и на социологически данни. То включва 12 групи индикатори, като първата от тях разглежда качеството на работата на институциите в отделните страни. Индикаторите за качеството на здравните услуги пък са взети от европейското изследване „Индекс на европейския здравен потребител“, което включва шест групи индикатори, включително превенция, достъп и резултат от здравните услуги.

От направения преглед се вижда, че повишение на ефикасността се наблюдава единствено при разходите за „Изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности“, както и при социалните разходи (вкл. пенсии). При първите това се дължи на сериозно свиване на публичните разходи, концентрирано в периода 2014-2015 г., докато качеството на предоставяните услуги през 2015 г. е с едва около 3% по-високо в сравнение с 2011 г. При вторите причината е увеличаване на публичните разходи, което обаче води до малко по-високо подобрение на качеството. Независимо от повишението на ефикасността, т.е. цената за постигане на даден резултат, при тези разходни функции остава въпросът за тяхната ефективност, т.е. доколко постигнатият резултат е задоволителен и отговаря на поставените цели. При останалите разгледани държавни разходи по функции – полицейски услуги, съдебна система, здравеопазване и пенсии, ефикасността намалява през разглеждания период.

1. Методология

За оценка на ефикасността на публичните разходи са необходими два параметъра – публични разходи за дадена функция и постигнат ефект (качество на публичните услуги). За първия параметър са използвани данни на Евростат за годишните публични разходи по функции като отношение към БВП за съответната година. За втория параметър са използвани няколко източника на информация – оценките от класацията Доклад за глобалната конкурентоспособност, Индексът на европейския здравен потребител и статистиката за доходите и условията на живот на Евростат.

¹ Classification of the Functions of Government - <https://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=4>

Оценката за ефикасност се изчислява като съотношение между постигнатия резултат и публичния разход. Така представена, оценката се повишава при подобряване на постигнатия резултат и/или намаляване на разходите, както и при изпреварващо подобряване на постигнатия резултат в сравнение с направените разходи. При изменение на резултата и разходите оценката остава непроменена, а при всички останали случаи тя се понижава.

Анализът включва както оценка на ефикасността на публичните разходи в България в периода 2011-2015 г., така и сравнение със средното ниво в ЕС за 2011 и 2015 г. Целта на първия елемент от анализа е да се оцени развитието на страната в рамките на петгодишен период, а на втория – да се изследва развитието ѝ в сравнителен план, спрямо основния ѝ търговски партньор. По този начин могат да се идентифицират външни за българската икономика фактори, които влияят върху ефикасността на публичните разходи, както и да се постави развитието на страната в перспектива, за да се направи оценка на фона на обективна база за сравнение.

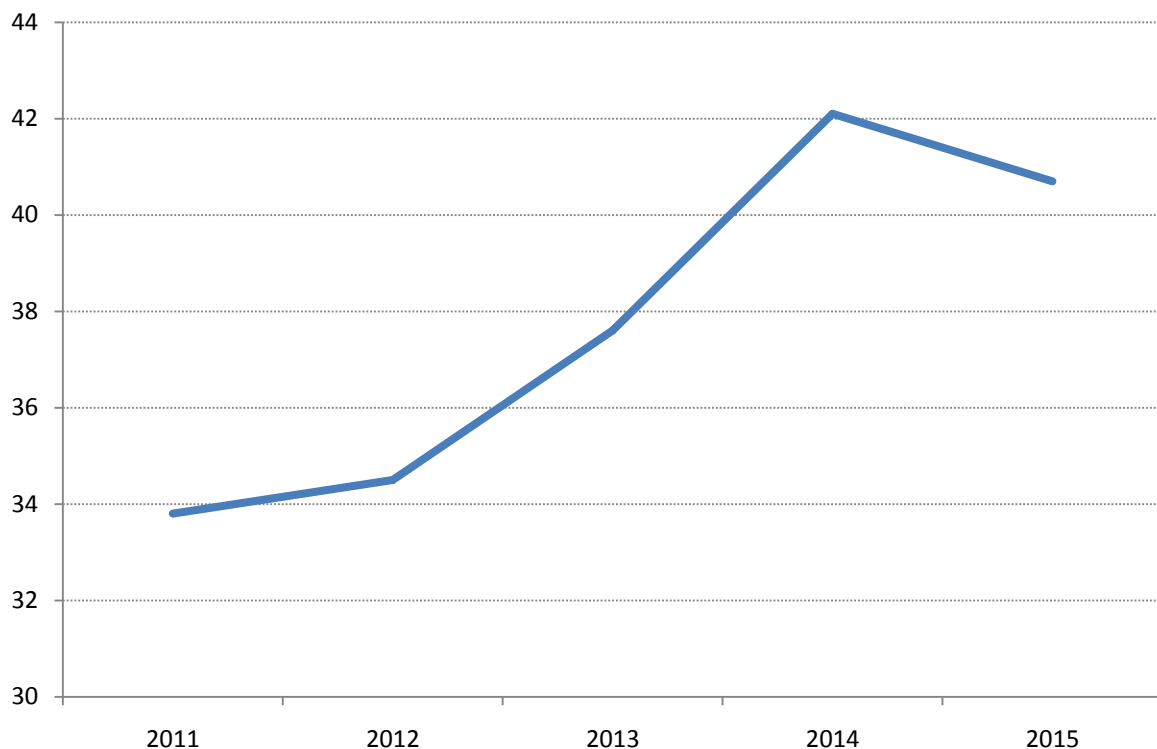
Подробна информация за използваните измерители за качеството на публичните услуги е представена в Приложение 1.

2. Ефикасност на публичните разходи в България 2011-2015 г.

Публичните разходи в България претърпяват леко понижение в годините след икономическата криза от 2009 г. и достигат най-ниската си ниво като отношение към БВП през 2011 г. – 33,8%. Увеличението им в следващите две години бързо компенсира този спад и през 2014 г. достигат най-високата си стойност от 1997 г. насам – 42,1%. Отчасти увеличението се дължеше на политическата криза в страната от 2013-2014 г., която беше причина за три бюджетни актуализации (една през 2013 г. и две през 2014 г.), които доведоха до ръст на разходите и увеличение на дефицита. Към тях се прибави и фалитът на четвъртата по големина банка в България през 2014 г., което доведе до изплащането на гарантираните депозити в банката посредством спешен заем от правителството към Фонда за гарантиране на влоговете в банките. Последното се отрази на публичните разходи, тъй като Фондът за гарантиране на влоговете в България бе включен в консолидирания бюджет².

² Евростат - <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7036737/2-21102015-AP-EN.pdf/>

Графика 1: Консолидирани публични разходи, % от БВП

Източник: Евростат

Докато на консолидирано ниво тенденцията при разходите е недвусмислена, то разбивката им по функции показва малко по-различна картина. Така например разходите за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности се свиват в периода 2012-2015 г., докато при останалите разглеждани функции се наблюдава увеличение с между 7% и 31%.

2.1. Изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности

Разходите за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности е подфункция на функцията Общи държавни служби, в която са концентрирани административните разходи на държавата. От Графика 2 се вижда, че ефикасността им през 2014 г. е с около 60% по-висока в сравнение със средната стойност за периода 2011-2013 г. Това обаче се дължи на рязко свиване на разходите през 2014 г. с около 1% от БВП в сравнение със средногодишния разход през предходните три години.

Същевременно оценката за качеството на административните услуги през 2014 г. бележи леко повишение в сравнение с 2013 г. Това може да се обясни с двата социални протеста – един през зимата и един през лятото, белязали 2013 година. Въпреки лекото подобрене през 2014 г. оценката за качеството на административните услуги остава по-ниска в сравнение с периода 2011-2012 г., което може да се обясни с политическата криза и предсрочните парламентарни избори през 2013 и 2014 г.

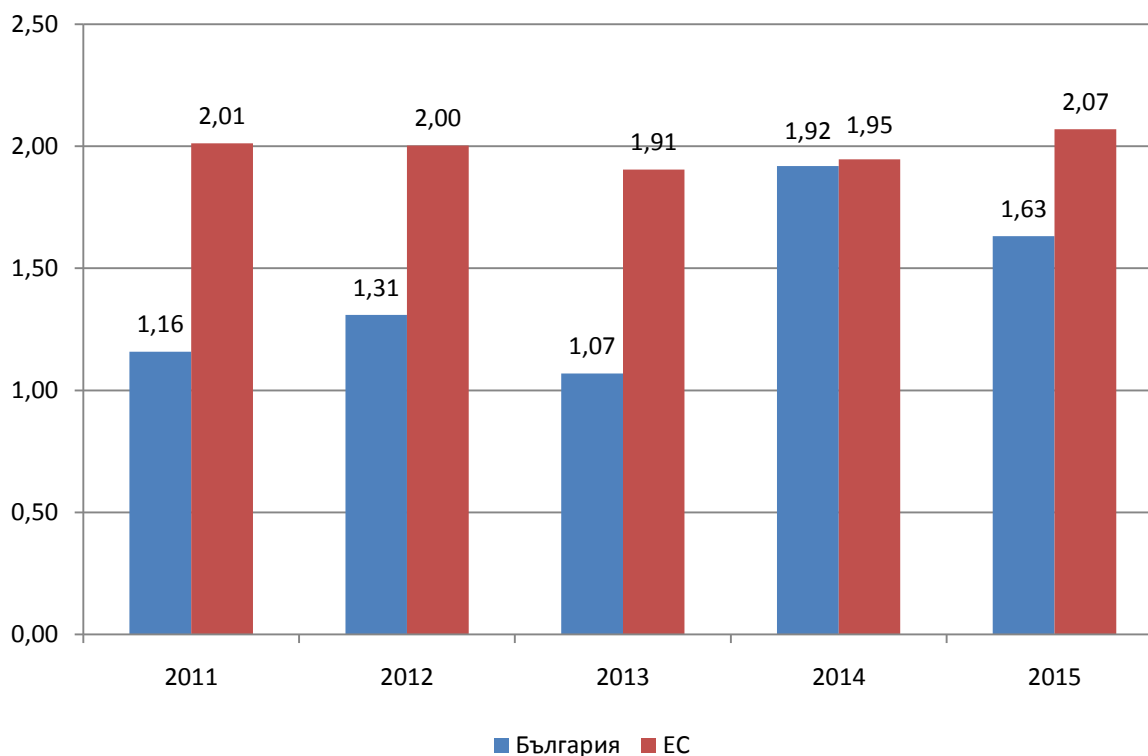
Оценката за качеството на административните услуги бележи рязко увеличение през 2015 г., като тук вероятно са повлияли крехката политическа стабилност, както и ударното усвояване на европейски средства и високият икономически растеж. Тези фактори обаче спомагат и за

рязкото увеличаване на разходите за тези дейности – с 0,4% от БВП, като крайният ефект е понижаване на оценката за ефикасност. С други думи, увеличението на разходите за административни дейности изпреварва подобрието на качеството им, т.е. те са надценени в сравнение с предходната година. От друга страна обаче се наблюдава подобриение, тъй като с около 0,6% от БВП по-ниски разходи през 2015 г. се постигат по-високи резултати в сравнение с периода 2011-2013 г. Това означава, че административните услуги са били надценени в този периода и повишават своята ефикасност през 2015 г.

Изоставането на България по ефикасност на публичните разходи в сравнение със средните нива в ЕС се запазва в периода 2011-2015 г., но разликата намалява. Тази разлика е пренебрежимо малка през 2014 г., което се дължи на рязкото свиване на публичните разходи в България, докато в ЕС те се запазват непроменени. По отношение на качеството на предоставяните услуги от изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности България е под средните нива за ЕС. В същото време средногодишният разход за тези услуги в България в периода 2011-2015 г. е 2,2% от БВП, докато средно за ЕС той е 1,9% от БВП. Нещо повече – разходите са почти постоянни в ЕС, докато в България в периода 2011-2013 г. средногодишните разходи възлизат на 2,5% от БВП и намаляват до 1,7% от БВП през следващите две години.

От тези резултати се вижда, че ефикасността на публичните разходи за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности в страната е била значително по-ниска в сравнение със средните нива за ЕС, макар и да бележи подобриение за периода. Отворен обаче остава въпросът дали намаляването на разходите за тази функция в България е осъзната и трайна промяна или по-скоро се дължи на по-високия от очаквания ръст на икономиката през 2014 и 2015 г. Последният влияе на знаменателя и понижава размера на тези разходи като отношение към БВП. Нещо повече – през 2015 г., на фона на изненадващо висок икономически ръст, разходите се увеличават. От една страна това може да е естествено развитие от приключването на разплащанията по европейските програми за предходния програмен период. От друга страна обаче може да е сигнал, че апетитът за повече публични разходи идва „с яденето“, т.е. с по-бързото развитие на икономика.

Графика 2: Оценка на ефикасността на публичните разходи за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности

Източник: Евростат, Доклад за глобална конкурентоспособност, изчисления на ИПИ

2.2. Полиция

При ефикасността на разходите за полиция в периода 2012-2015 г. се наблюдава подобрене единствено през 2012 г., докато тенденцията след това е низходяща и през 2015 г. ефикасността на разходите е с около 15% по-ниска в сравнение с 2011 г. Подобриенето през 2012 г. се дължи на намаляване на разходите с 0,1% от БВП, като в същото време качеството на работата на полицията остава почти непроменено. Това ясно повдига въпроса доколко ефикасни са тези разходи, ако същият ефект е постигнат с по-нисък разход.

Понижението на оценката на ефикасността на разходите за полиция през 2013 г. се дължи на рязкото увеличение на разходите с около 18% (0,2% от БВП) и паралелното повишение на оценката за качеството на работата на полицията е едва 4% (0,1% от БВП). През 2014 г. разходите се увеличават с 8%, докато качеството на услугите е оценено по-ниско в сравнение с предходната година. Понижение на качеството се отчита и през 2015 г., въпреки че разходите остават непроменени като отношение към БВП.

Едно от възможните обяснения за понижението на оценката за качеството на полицейските услуги през 2015 г. е началото на бежанската криза в ЕС. По данни на граничните служби в страната³ подадените заявления за бежански статут през 2015 г. са близо двойно повече в сравнение с предходната година, докато одобрените такива са с около 20% по-малко. Около 12 хил. души са получили статут на бежанци в България в периода 2014-2015 г., което, макар и да представлява увеличение спрямо предходните години, е относително нисък брой на фона на

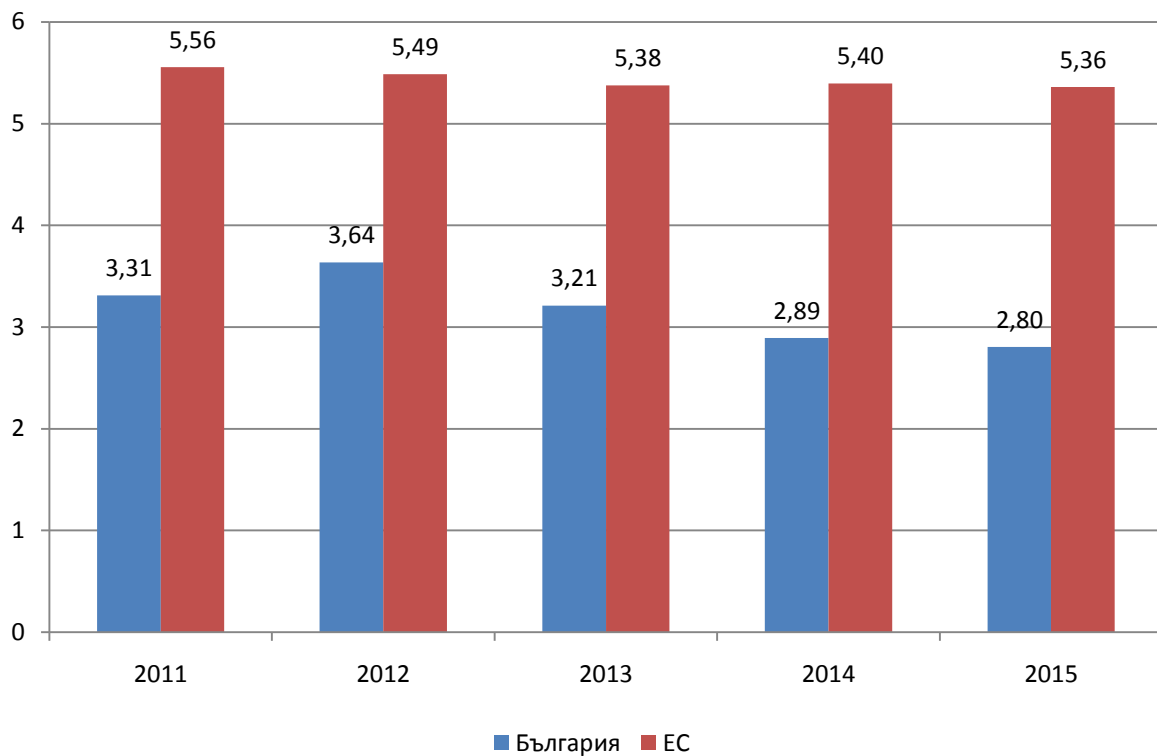
³ <http://bulgaria.bordermonitoring.eu/statistics/>

населението на страната от близо 7 млн. души. Трябва да се има предвид и че в масовия случай получените статут не остават в България, а продължават пътя си към Западна Европа.

Както вече обърнахме внимание, периодът 2013-2014 г. се характеризира с изострено социално напрежение, протести и политическа нестабилност, които може да са повлияли на оценката на качеството на полицейските услуги. Нито това, нито емигрантската криза обаче могат да оправдаят постоянно увеличаващите се разходи за полиция, още по-малко на фона на падащото доверие в тях.

Сравнението за ефикасността на разходите за полиция в България със средните нива за ЕС показва, че те са почти двойно по-неефикасни в сравнение с тези в Европа. Така например средногодишният разход в България в периода 2011-2015 г. е 1,3% с тенденция на нарастване, а същевременно в ЕС той е постоянен около 1% от БВП. Докато разходите в България са с около 30% по-високи в сравнение с ЕС, то качеството на предоставяните услуги се оценява с повече от 25% по-ниско. С други думи данъкоплатците в България получават полицейски услуги с по-ниско качество на по-висока от средата за ЕС цена.

Графика 3: Оценка на ефикасността на публичните разходи за полиция

Източник: Евростат, Доклад за глобалната конкурентоспособност, изчисления на ИПИ

2.3. Съдебна система

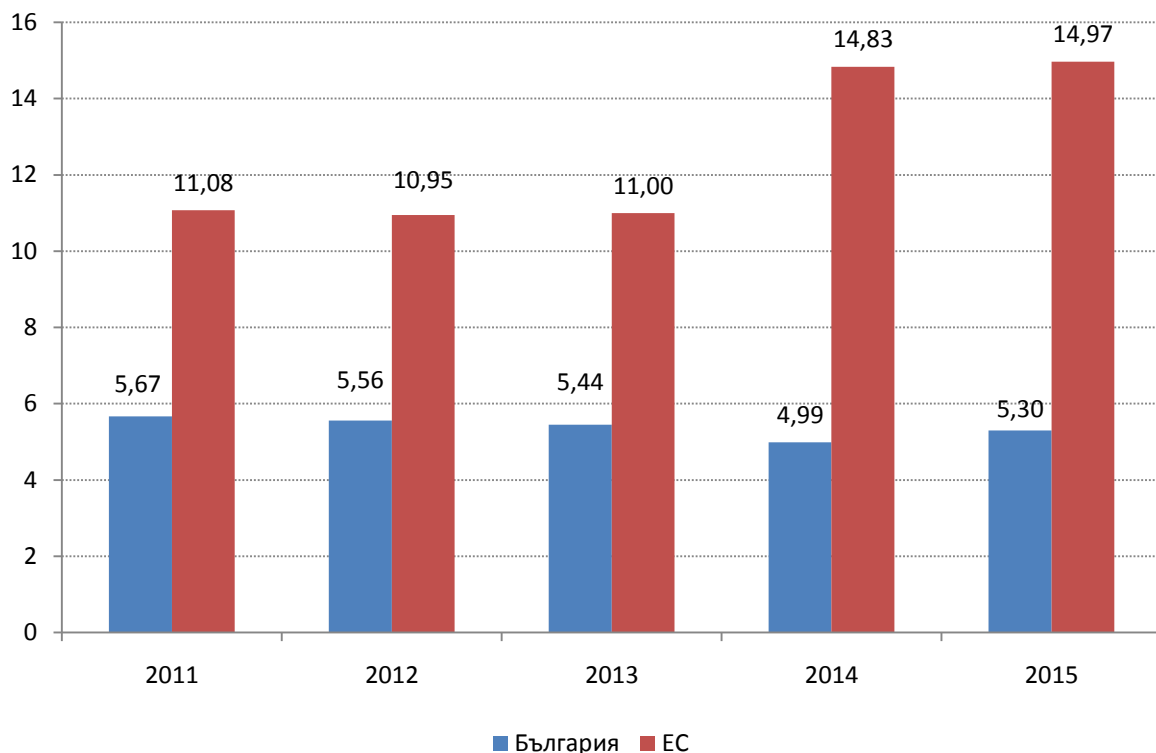
Ефикасността на разходите за съдебната система в страната бележи трайна тенденция на намаляване, като подобрене се наблюдава единствено през 2015 г. Въпреки това увеличението на оценката не успява да компенсира напълно резкия спад от 2014 г. и тя остава на второто си най-ниско ниво през разглеждания период.

По-ниската оценка се дължи изцяло на ръст в разходите за съдебната система през 2014-2015 г., който изпреварва повишението на качеството на предлаганите услуги. Така например през 2014 г. разходите за съдебната система се увеличават с около 17% и достигат 0,7% от БВП, докато качеството на предлаганите услуги се подобрява с едва 7%.

Обяснение за понижаващата се оценка за качеството на съдебните услуги в периода 2011-2013 г. може да се търси в критичните доклади на ЕК по механизма за сътрудничество и проверка (Cooperation and Verification Mechanism), обещанията на правителството за борба с корупцията, които така и не се сбъдват, и последвалите социални протести през зимата и лятото на 2013 г. След предсрочните избори в края на 2014 г. и идването на власт на новото правителство като водеща тема в управленската програма залегна провеждане на съдебна реформа.

В същото време обаче средногодишните разходи в системата остават необяснимо високи и се увеличават от 0,6% от БВП в периода 2011-2013 г. на 0,7% от БВП в периода 2014-2015 г. Същевременно средногодишните разходи в ЕС се свиват от 0,4% от БВП в периода 2011-2013 г. до 0,3% от БВП в периода 2014-2015 г. На фона на около двойно по-високите разходи в България в периода 2011-2015 г. качеството на работата на съдебната власт в страната е с близо 25% по-ниско (подобно на полицията). Оттам идва и разликата от над два пъти в оценката на ефикасност – услуги със сравнително ниско качество на висока цена.

Графика 4: Оценка на ефикасността на публичните разходи за Съдебна система

Източник: Евростат, Доклад за глобална конкурентоспособност, изчисления на ИПИ

2.4. Здравеопазване

Ефикасността на публичните разходи за здравеопазване в България е една от най-ниските от разглежданите функции, а качеството на предоставяните услуги изглежда не се влияе сериозно от размера на отделяните средства за този сектор. През 2012-2013 г. се наблюдава повишение на ефикасността, което е резултат от повишаване на оценката за качество на фона на сравнително постоянни разходи. Причината за по-високата оценка за качество обаче се крие в промяна на методологията на Индекса на европейския здравен потребител, който от 2012 г. включва допълнителен индикатор за обхват на и достъп до предоставяните услуги, което повишава цялостната оценка.

Парадоксалното при оценката на ефикасността на публичните разходи за здравеопазване е запазването на сравнително по-високи оценки през 2012-2013 г. на фона на средногодишни разходи в размер на 4,5% от БВП. През 2014-2015 г. средногодишните разходите рязко се увеличават до 5,5% от БВП, което обаче е съпътствано със спад в качеството на предоставяните услуги и през двете години. Това ясно показва липсата на каквато и да било връзка между размера на публичните разходи и качеството на предоставяните услуги. Тъй като Евростат отчита публичните разходи на начислена основа (т.е. в момента на възникване на задължението за плащане, независимо че плащането се състои в следващи периоди), разминаването между динамиката при разходите и качеството на услугите не може да се обясни с натрупани задължения в предходни периоди.

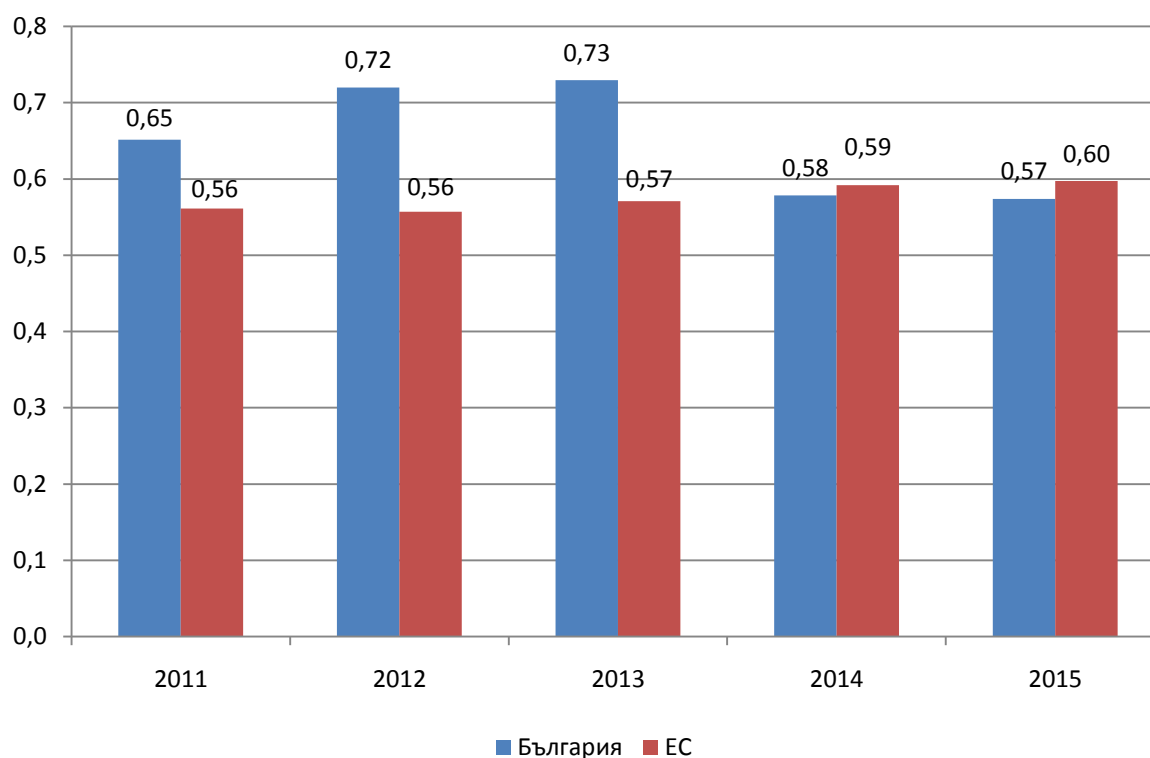
Същевременно от години е известно, че публичната здравноосигурителна система страда от редица изкривявания, които водят до постоянна необходимост от допълнителни разходи. Това се вижда ясно през 2013 г., когато се налага актуализирането на бюджета на НЗОК. През следващата година бюджетът на касата е актуализиран два пъти, включително заради отпускане на допълнителна субсидия от държавния бюджет. Това е и основната причина за увеличаването на публичните разходи през 2014-2015 г., което обаче е съпроводено със спад на качеството.

Макар че ефикасността на публичните разходи за здравеопазване в България не е далеч от средноевропейските нива, тенденцията на развитие е противоположна. Докато в страните от ЕС ефикасността се повишава през разглеждания период, тя намалява в България. Причината България да се движи около средните нива за ЕС е, че докато качеството на здравните услуги в останалите страни членки е по-високо, същото се отнася и за разходите им.

Въпреки това средногодишните публични разходи за здравеопазване в ЕС са почти постоянни – 7,2% от БВП в периода 2011-2015 г., докато в България се наблюдава ясно изразена тенденция на покачването им. На фона на постоянни разходи в ЕС качеството на здравните услуги се подобрява, докато в България ръстът на разходите е съпроводен с влошаване в качеството.

Причини за разликите в публичните разходи могат да се търсят в по-големия среден размер на държавите (включително и държавите на благоденствието) в страните от ЕС, както и в по-високата продължителност на живот, а оттам и по-високи разходи за лечението на застаряващото население.

Графика 5: Оценка на ефикасността на публичните разходи за здравеопазване

Източник: Евростат, Индекс на европейския здравен потребител, изчисления на ИПИ

2.5. Социални разходи и пенсии

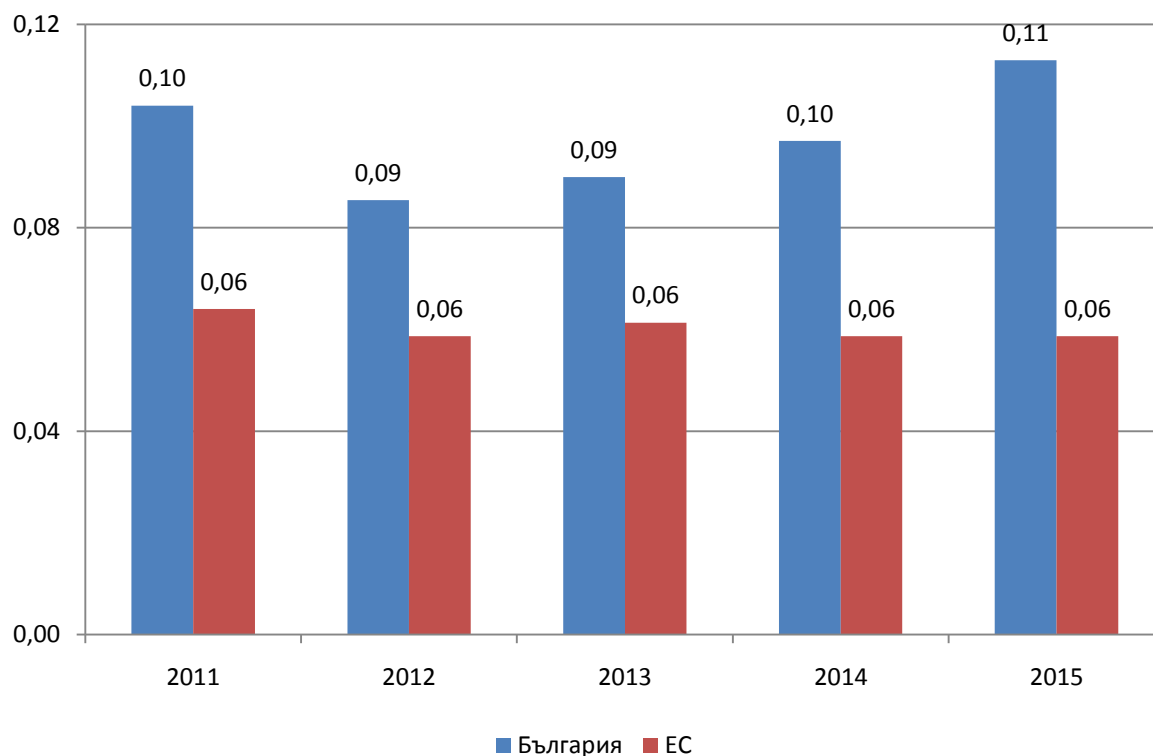
Ефикасността на социалните разходи и пенсии, както в България, така и в ЕС, е значително по-ниска в сравнение с останалите функции. Част от обяснението за това може да се търси в разнородния им характер, който трудно може да бъде обхванат с един индикатор. Въпреки това за целта на настоящето изследване сме се опитали да представим поне приближена стойност за ефикасността на тези разходи, която е измерена чрез дела на населението, което е излязло от бедност в резултат на социалните плащания и пенсии.

Социални трансфери (без пенсии)

От направеният преглед се вижда, че оценката на ефикасността на публичните разходи за социални дейности без пенсии е почти постоянен през разглеждания период. Делът на населението, което е излязло от бедност, е сравнително постоянен в периода 2011-2015 г., докато разходите за социални дейности се увеличават в периода 2012-2013 г. и намаляват след това. Това движение на разходите, без видима промяна в резултата от тях, се наблюдава и при останалите разгледани функции и за пореден път повдига въпроса както за тяхната ефикасност, така и за ефективността им.

В сравнение със средните нива в ЕС ефикасността на разходите за социални дейности в България е по-висока. Въпреки това средногодишните разходи в ЕС са сравнително постоянни – около 9% от БВП, докато в България варират между 3 и 3,8% от БВП. Както и при разходите за здравеопазване, така и при тези за социални дейности разликата най-вече в размера на т.нар. държава на благоденствието между България и средните нива в ЕС предопределя разлика в публичните разходи по това перо.

Графика 6: Оценка на ефикасността на публичните разходи за социални дейности без пенсии

Източник: Евростат, изчисления на ИПИ

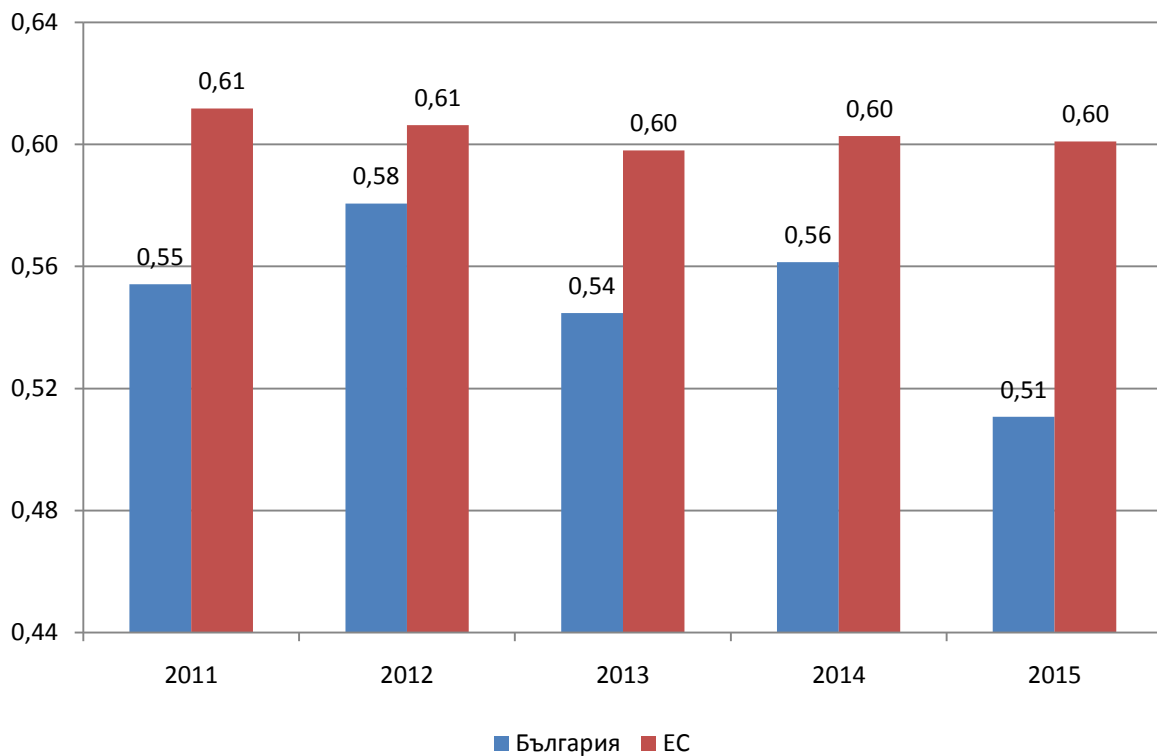
Пенсии

Както при ефикасността на социалните разходи, така и при разходите за пенсии не се наблюдават сериозни изменения през разглеждания период. Въпреки това при пенсиите се наблюдава ясна тенденция на намаляване на ефикасността, която се дължи на ръст в разходите от 9,2% от БВП през 2011 г. до 9,9% от БВП през 2015 г. В същото време делът на пенсионерите, които не живеят в риск от бедност, остава почти непроменен през наблюдавания период.

Ефикасността на разходите за пенсии в ЕС е малко над тази в България и остава стабилна в периода 2011-2015 г. Това се дължи както на липсата на значителна промяна в средногодишните разходи, които се движат около 10% от БВП, така и в оценката за качество. Прави впечатление, че средногодишните разходи в ЕС и в България са много близки, докато при резултатите се наблюдава известно разминаване. По-конкретно, тенденцията в резултатите в България е негативна, докато в ЕС резултатите са стабилни.

Причини за това могат да се търсят в немалкото възможности за ранно пенсиониране в България (включително и чрез така наречените „инвалидни пенсии“), които в много случаи се използват за източване на пенсионната система. По този начин ограниченият ресурс за пенсии се разпилява (тъй като се ползва от повече хора и по-дълго), като възпрепятства осигуряване на адекватни доходи след края на трудовия живот.

Графика 7: Оценка на ефикасността на публичните разходи за пенсии

Източник: Евростат, изчисления на ИПИ

Заклучения

От направения преглед се вижда, че в периода 2011-2015 г. ефикасността на публичните разходи в България остава под средните нива в ЕС, като при разходите за полиция и съдебна система разликите са значителни. Това са и два от публичните сектори, които традиционно предизвикват сериозна обществена критики по отношение на работата си. Бюджетът на МВР се увеличава всяка година, като в рамките на текущото му изпълнение задължително се гласуват допълнителни разходи. Включително през 2014 г., в средата на годината, бяха гласувани промени в закона за МВР, които предвиждаха увеличение на възнагражденията в системата. Това бяха непредвидени разходи, които в крайна сметка се превърнаха и в една от причините за актуализацията на държавния бюджет в края на годината.

Другата „болна“ тема са резултатите от работата на съдебната власт. При ежегодно увеличение на бюджета ѝ, включително допълнително отпусканите средства в рамките на текущата година, трудно може да се каже, че резултатите се подобряват. Това се вижда както от ежегодните доклади на ЕК по Механизма за сътрудничество и проверка, така и от призивите на бизнеса в страната и чуждестранни камари за реална съдебна реформа, която да подобри защитата на правата на собственост в страната. В този контекст не е изненада, че в последното издание на международния индекс „Право на собственост“ България бележи историческо дъно на оценката си. Това се дължи основно на ниските резултати в областта на правната и политическа среда, доказвайки за пореден път, че в България липсват независимост на съдебната власт, върховенство на закона, политическа стабилност и контрол над корупцията.

При останалите разглеждани функции разходите традиционно са под средните в ЕС, с изключение на разходите за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности, които са около средните нива. Въпреки близките разходи по тази функция резултатите са с около $\frac{1}{4}$ по-ниски в сравнение със средните в ЕС.

Нещо повече – както при тази функция, така и при здравеопазването, социалните дейности и пенсиите качеството на предоставяните услуги намалява през разглеждания период на фона на увеличаващи се разходи. Това не е изненада, тъй като дебатите около държавния бюджет обикновено се водят около това колко средства са необходими, за да могат да функционират съответните структури, но няма информация за необходимостта и качеството на съответните услуги. Въпреки че всяка година се приемат програмни бюджети, които предвиждат финансирането на дадена административна структура да зависи от изпълнението на определени програми, изпълнението им е проформа, а оценка за ефектите от съответните програми липсва.

Предвид това, че България е с най-ниския БВП на глава от население в ЕС, от което следва и че ограниченията пред бюджета са най-сериозни, би следвало стремежът на управляващите в страната да е към повишаване на ефикасността на публичните разходи. От направения преглед се вижда, че разходната политика в разглежданите шест функции не се характеризира с такъв стремеж. Това очевидно не се дължи на политическата криза от 2013-2014 г., тъй като резултатът и през 2015 г. остава непроменен – ефикасността на публичните разходи не само остава по-ниска в сравнение със средната в ЕС, но и се влошава в периода 2012-2015 г. Увеличението в тези разлики действа с противоположна сила на процеса на конвергенция към европейските икономики.

Приложение 1: Методологически бележки

Изчисленията за ефикасност на публичните разходи са направени на база на индикатори за качество и разходи за съответните функции. От страната на разходите са използвани данни от Евростат за публичните разходи по функции като процент от БВП. От страната на индикаторите за качество са използвани групи индикатори за всяка функция, които са описани подробно по-долу.

1. За качество на разходите за изпълнителни и законодателни органи; финансови, фискални и външни дейности е използвана средноаритметичната величина на следните индикатори от Доклада за глобална конкурентоспособност (данните от доклада са получени чрез анкети):
 - Отклонение на публични средства – колко често се среща отклонение на публични средства към определени компании, индивиди/личности или групи поради корупция във Вашата страна?;
 - Обществено доверие на политиците – как бихте определили нивото на доверие според етичната норма на политиците във Вашата страна?;
 - Нередовни/Незаконни плащания/транзакции и подкупи – среден резултат на петте компонента от проучване по изследване на изпълнителната власт: във вашата страна, колко честа компаниите прибягват до практика на недокументирани плащания и подкупи свързани със (а) внос и износ; (б) публични/комунални услуги; (в) годишни данъчни транзакции/плащания; (г) разпределение на лицензи и договори; (д) придобиване/получаване на благоприятни съдебни решения.
 - Фаворизиране при решения на държавни служители/официални лица – до каква степен държавните служители показват преднамереност в решенията си по отношение на фирми или личности касаещи дадени политики или възложения?
 - Разхищение на публични средства – как бихте определили начинът на разпределение на публичните средства във вашата страна?
 - Тежест на държавните регулации – колко трудно е за бизнесът във Вашата страна да следва и изпълнява административните изисквания (в т.ч. разрешителни, регулации, докладни)?
 - Прозрачност при провеждане на държавни политики – колко достъпно е във Вашата страна да се получи информация за предстоящи и настоящи промени в законодателството, политиката и регулацията, пряко засягащи дейността на бизнеса?
 - Ефективност на правната рамка и приложението ѝ при разрешаване на спорове между компании – колко ефективна е съдебната система във Вашата страна, при разрешаването на спорове в частния бизнес?⁴
 - Ефективност на правната рамка при искове по отношение на държавните регулации – Колко ефективна е правната рамка във Вашата страна, при предявяване на искове от страна на бизнеса при обжалване на действия или регулации на правителството?
2. За качество на работата на полицията е използвана средноаритметичната величина на следните индикатори от Доклада за глобална конкурентоспособност (данните от доклада са получени чрез социологически проучвания):

⁴ Този индикатор може да бъде отнесен както към групата на разходи, свързана с изпълнителните и законодателните органи, така и към групата на разходи, свързана с качеството на работа на съдебната власт. Логиката зад включването му в първата група е, че законовата и подзаконовата нормативна уредба се изготвя именно от законодателните и изпълнителните органи. Изпълнението ѝ зависи както от работата на съдебната власт, така и от самата нормативна уредба, т.е. съдебните решения са ограничени както от буквата, така и от духа на нормативната уредба.

- Бизнес разходи за тероризъм – до каква степен заплахата от тероризъм увеличава разходите на бизнеса във Вашата страна?
 - Бизнес разходи за насилие и престъпност – до каква степен престъпленията и насилието увеличават разходите на бизнеса във Вашата страна?
 - Организирана престъпност – до каква степен организираната престъпност увеличава разходите на бизнеса във Вашата страна?
 - Надеждност на полицията – до каква степен може да се разчита на полицията във Вашата страна, за да въдворява ред и законност?
3. За качество на работата на съдебната власт е използвана средноаритметичната величина на следните индикатори от Доклада за глобална конкурентоспособност (данните от доклада са получени чрез социологически проучвания, освен ако не е посочен различен източник):
- Независимост на съдебната система – до каква степен съдебната система във Вашата страна се влияе от външни фактори като депутати, граждани или компании?
 - Защита на интересите на миноритарните акционери – до каква степен във Вашата държава са защитени интересите на миноритарните акционери от съдебната система?
 - Сила на защита на инвеститора – индикаторът е комбинация от следните индикатори: прозрачност на транзакциите, отговорност за самоуправление и способност на акционерите да съдят служители и директори за нарушения (данните са от международното изследване Doing Business).
4. За качество на разходите за здравеопазване е използвана оценката от изследването Индекс на европейския здравен потребител.
5. За качество на разходите за социалните дейности са използвани данни на Евростат за разликата между дела на лицата в бедност след социални трансфери и преди социални трансфери.
6. За качество на разходите за пенсии са използвани данни на Евростат за дела на пенсионерите в бедност.